

॥ atha kaivalyapādaḥ ॥

janma - oṣadhi - mantra - tapaḥ - samādhijāḥ -
siddhayāḥ | 1 |

jātyantarapariṇāmaḥ - prakṛtyāpūrāt | 2 |

nimittamaprayojakaṁ - prakṛtīnām - varaṇabhedastu -
tataḥ - kṣetrikavat | 3 |

nirmāṇacittāni - asmitāmātrāt | 4 |

pravṛttibhede prayojakaṁ - cittamekamānekeṣām | 5 |

tatra - dhyānajaṁ - ānāśayam | 6 |

karmāśuklākṛṣṇaṁ - yoginaḥ - trividhamitareṣām | 7 |

tataḥ - tadvipākānugūṇānāmeva - abhiṣyaktiḥ -
vāsanānām | 8 |

jāti - deśa - kāla - vyvahitānāmapi - ānantaryam -
smṛtisamkārayoḥ - ekarūpatvāt | 9 |

tāsām - ānādītvam - cā”śiṣo - nityatvāt | 10 |

hetu - phala - āśraya - ālambanaiḥ - samgrhītatvāt -
eṣāmabhāve - tādabhāvaḥ | 11 |

atītānāgataṁ - svarūpataḥ - asti -

adhvabhedāddharmānām | 12 |

te vyaktasūkṣmāḥ - guṇātmānaḥ | 13 |

pariṇāmaikatvāt - vāstutatvam | 14 |

vāstusāmye - cittabhedāt - tayorvibhaktāḥ panthāḥ | 15 |
na caikacittatantram cedvastu - tadapramāṇakaṁ - tādā
kim syāt | 16 |

taduparāgāpekṣitvāt - cittasya - vāstujñātājñātam | 17 |

sadā jñātāḥ - cittavṛttayaḥ - tatprabhoḥ puruṣasya -
apariṇāmītvāt | 18 |

na tatsvābhāsam - drśyatvāt | 19 |

ekasamaye ca - ubhayānavādhāraṇam | 20 |

cittāntaradrśye - buddhibuddheḥ - atiprasaṅgaḥ -
smṛtisāṅkaraśca | 21 |

citeḥ - apratīsaṅkramāyāḥ - tadākārāpattau -
svabuddhisamvedanam | 22 |

draṣṭṛdrśyoparaktam - cittam sarvārtham | 23 |

tadasaṅkhyeyavāsanābhiḥ - cittamapi - parārtham -
samhatyakāritvāt | 24 |

viśeṣadarśinaḥ - ātmabhāvabhāvanā - nivṛttiḥ | 25 |

tadā - vivekanimnam - kaivalyaprāgbhāram - cittam | 26 |

tacchidreṣu - pratyayāntarāṇi - saṃskārebhyaḥ | 27 |

hānameṣāṃ - kleśavaduktam | 28 |

praśaṅkhyāne'pyakusīdasya - sarvathā vivekakhyāteḥ -
dharmameghaḥ samādhiḥ | 29 |

tataḥ - kleśakarmanivṛttiḥ | 30 |

tadā - sarvāvaraṇamalāpetasya - jñānasya - ānāntyāt -
jñeyamalpam | 31 |

tataḥ - kṛtārthānām -

pariṇāmakramasamāptirguṇānām | 32 |

kṣaṇapratīyogī - pariṇāmāparānta - nirgrāhyaḥ
kramah | 33 |

puruṣārthaśūnyānām - guṇānām pratiprasavaḥ -

kaivalyaṃ - svarūpapratīṣṭhā vā - cītiśaktirīti || 34 ||

|| iti pātañjala yoga darśane kaivalyapādaḥ ||

|| pātañjalayogadarśanam IV 1-34 ||

|| iti pātañjala yoga darśane samāptaḥ ||